

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Predložený návrh zákona o integrovanej posudkovej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa predkladá na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2024. Navrhovaným zákonom Slovenská republika naplní úlohu vyplývajúcu z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky „Komponent 13 - Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť“, v rámci ktorého sa Slovenská republika zaviazala k reforme posudkovej činnosti.

Cieľom reformy je odstrániť nejednotnosť v posudzovaní zdravotného postihnutia a dlhodobých potrieb starostlivosti, zaviesť lepšiu koordináciu procesov posudzovania s cieľom zefektívniť posudzovanie klienta, centralizovať proces posudzovania, zrýchliť posudzovanie, pričom jeden posudok bude slúžiť na viaceré účely. V pripravovanej reforme sa okrem lekárskeho posúdenia kladie dôraz najmä na seba identifikáciu klienta za použitia 12 otázkového formuláru inšpirovaný metodikou Whodas a sociálnu posudkovú činnosť, pri ktorej sa využije 36 otázkový formulár taktiež inšpirovaný metodikou Whodas, ktorý má za úlohu precíznejšie posúdenie klienta, jeho potrieb a jeho sociálnej situácie.

Hlavným prínosom je, že výkon posudkovej činnosti bude centralizovaný na jeden subjekt – posudzovanie budú vykonávať výlučne úrady práce, sociálnych vecí a rodiny (pre 3 oblasti na účely: peňažných príspevkov na kompenzáciu, sociálnych služieb, sociálnych podnikov) podľa jednotnej metodiky, čím sa zjednoduší postup pre žiadateľa. Pri reforme posudkovej činnosti sa kladie veľký dôraz na sociálnu posudkovú činnosť a z toho dôvodu bude sociálna posudková činnosť vykonávaná v domácom prostredí klienta po podaní žiadosti klienta na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny a až následne sa bude vyhotovovať lekársky posudok. Posudkový lekár bude disponovať pri vyhotovovaní lekárskeho posudku informáciami o klientových potrebách a sociálnej situácii. V reforme posudkovej činnosti sa zavádza inštitút konzília, ktorého hlavným účelom je odstrániť rozpory medzi sociálnym posudkom a lekárskeým posudkom a poskytuje priestor sociálnemu pracovníkovi a posudkovému lekárovi už na prvom stupni odstrániť vzniknuté rozpory a v čo najširšej možnej miere pomôcť klientovi.

V čl. II sa mení a dopĺňa zákon č. 453/2003 Z. z. zákon o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to v súvislosti s úpravou pôsobnosti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

V čl. III, IV a X. sa navrhujú zmeny v zákone č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení zákona a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákone č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákone č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s prechodom výkonu lekárskej posudkovej činnosti zo štátnej služby do verejnej služby.

Navrhuje sa v čl. V, VI a IX vykonať legislatívno-technické zmeny v zákone č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zákone č. 305/2005 Z. z.

o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v zákone č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a to v súvislosti s úpravami v posudkovej činnosti.

V čl. VII sa mení a dopĺňa zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v súlade s pripravovanou zmenou posudzovania na účely tohto zákona.

V čl. VIII sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov v súlade s pripravovanou zmenou v posudkovom systéme na účely tohto zákona.

V čl. XI sa mení a dopĺňa zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v súlade s pripravovanou zmenou posudzovania na účely tohto zákona.

Hoci, účinnosť ustanovení súvisiacich so samotným zavedením integrovanej posudkovej činnosti sa navrhuje od 1. septembra 2025, účinnosť zákona sa navrhuje od 1. augusta 2025. Dôvodom je potreba predĺženia doby, v ktorej lekár, ktorý získal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore všeobecné lekárstvo môže preukázať najmenej jeden rok praxe v zdravotníckom zariadení na to, aby splnil kvalifikačné kritériá pre výkon činnosti posudkového lekára, s cieľom zabezpečiť plynulý prechod zamestnancov vykonávajúcich lekársku posudkovú činnosť na miesta posudkových lekárov vykonávajúcich túto činnosť v rámci integrovanej posudkovej činnosti.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, inými zákonmi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná a s právom Európskej únie.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Prijatie návrhu zákona bude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, sociálne vplyvy a vplyv na služby verejnej správy pre občana. Návrh nebude mať vplyv na podnikateľské prostredie, vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti a ani na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.